

SEKSYEN 3

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

41 PERSPEKTIF KESELURUHAN

---

41 PERBELANJAAN 2024

---

45 TINJAUAN 2025

**48 PINJAMAN BOLEH DITUNTUT
PERSEKUTUAN**

---

48 KESIMPULAN

Rencana - Langkah Pengimbangan:
Dasar Subsidi Bersasar untuk Melindungi
Kesejahteraan Rakyat yang Memerlukan dan
Memastikan Kemampuan Fiskal

SEKSYEN 3

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

Perspektif Keseluruhan

Ekonomi global berhadapan dengan beberapa cabaran utama termasuk perubahan dasar kewangan khususnya di negara maju, ketegangan geopolitik yang meruncing, ketidaktentuan harga komoditi dan gangguan rantai bekalan. Malaysia yang mengamalkan ekonomi terbuka juga terkesan dengan cabaran global yang boleh menjejaskan perniagaan dan rakyat antaranya termasuk peningkatan harga barangan keperluan. Walau bagaimanapun, Kerajaan telah mengambil pendekatan pragmatik dalam menangani cabaran tersebut berpandukan kepada kerangka Ekonomi MADANI serta Akta Kewangan Awam dan Tanggungjawab Fiskal 2023 [Akta 850] untuk mengekalkan kestabilan makroekonomi jangka masa panjang dan melindungi kesejahteraan rakyat di samping mengekalkan kedudukan fiskal yang mapan.

Langkah perbelanjaan optimum merupakan fokus utama dalam penggubalan strategi fiskal yang merangkumi peralihan subsidi pukal kepada subsidi bersasar secara berperingkat serta rasionalisasi agensi kerajaan dan badan berkanun. Pendekatan ini mencerminkan komitmen Kerajaan dalam memelihara pertumbuhan ekonomi jangka masa panjang dan kestabilan sosial. Di samping itu, bagi mengoptimumkan sumber peruntukan Kerajaan, Pelan Induk Kerjasama Awam-Swasta 2030 (PIKAS 2030) yang baru dilancarkan menekankan mekanisme pembayaran oleh pengguna dan memanfaatkan kecekapan sektor swasta. Secara keseluruhannya, Kerajaan kekal teguh dalam meningkatkan kecekapan dan keberkesanan perbelanjaan selaras dengan komitmen untuk mengukuhkan kewangan

awam seterusnya membolehkan pelaburan yang mencukupi untuk membangunkan modal insan dan menyediakan infrastruktur berkualiti. Pengekalan pendekatan strategik ini meletakkan Malaysia pada kedudukan yang baik bagi mencapai tahap ekonomi berdaya tahan dan kemakmuran inklusif pada tahun mendatang.

Perbelanjaan 2024

Jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan pada 2024 telah disemak semula dan meningkat kepada RM407.5 bilion berbanding peruntukan asal sebanyak RM393.8 bilion antaranya disebabkan oleh perbelanjaan tambahan untuk subsidi. Langkah ini mencerminkan komitmen Kerajaan menyusun semula keutamaan perancangan perbelanjaan bagi mengimbangi perbelanjaan awam dengan kebajikan sosial dan kestabilan ekonomi. Daripada jumlah yang disemak semula, RM321.5 bilion atau 78.9% diperuntukkan untuk perbelanjaan mengurus (OE) manakala baki RM86 bilion atau 21.1% diperuntukkan untuk perbelanjaan pembangunan (DE).

Berdasarkan peruntukan mengikut sektor, peruntukan tertinggi disalurkan kepada sektor sosial merangkumi RM151.2 bilion atau 37.1% daripada jumlah ini diikuti oleh ekonomi (RM64.5 bilion; 15.8%), keselamatan (RM40.1 bilion; 9.8%) dan pentadbiran am (RM16.9 bilion; 4.1%). Selain itu, peruntukan bagi perbelanjaan tanggungan dan bayaran pindahan termasuk bayaran khidmat hutang, bayaran persaraan dan serahan kepada negeri meliputi 33.2% daripada jumlah keseluruhan.

Pada 2024, **OE** disemak semula kepada RM321.5 bilion berbanding peruntukan asal RM303.8 bilion dengan komponen utama terdiri daripada emolumen, subsidi dan bantuan sosial, bayaran khidmat hutang, perkhidmatan dan bekalan serta bayaran persaraan mewakili 88.8% daripada jumlah keseluruhan. Pelarasan ini terutamanya disebabkan oleh peningkatan subsidi dan bantuan sosial, emolumen serta bayaran persaraan. Walau bagaimanapun, Kerajaan telah mengagihkan semula sumber untuk mengimbangi sebahagian perbelanjaan tambahan melalui rasionalisasi subsidi elektrik dan subsidi diesel bersasar.

Emolumen kekal sebagai komponen terbesar OE yang mewakili 31% atau RM99.8 bilion. Peruntukan ini meningkat 8.6% berbanding 2023 berikutan Bayaran Insentif Awal Kajian Sistem Saraan Perkhidmatan Awam Tahun 2024 kepada penjawat awam pada Februari 2024. Pada Ogos 2024, Kerajaan telah mengumumkan pelaksanaan Sistem Saraan Perkhidmatan Awam (SSPA) secara berperingkat

bermula Disember 2024 antaranya merangkumi semakan semula skim perkhidmatan, gaji hakiki, elaun, faedah saraan dan pencen. Semakan semula sistem saraan yang kali terakhir dilaksanakan pada 2012 merupakan komponen utama pembaharuan perkhidmatan awam bertujuan untuk meningkatkan penyampaian perkhidmatan dan produktiviti dalam kalangan penjawat awam. Langkah ini selaras dengan teras 'Menaikkan Lantai' di bawah kerangka Ekonomi MADANI bagi meningkatkan kualiti hidup rakyat.

Subsidi dan bantuan sosial dijangka berkurang sebanyak 14.6% daripada RM71.9 bilion kepada RM61.4 bilion terutamanya disebabkan oleh penerusan rasionalisasi subsidi elektrik dan subsidi diesel bersasar bagi menangani isu ketirisan. Subsidi diesel telah disalurkan semula melalui program Budi MADANI yang merangkumi peluasan penggunaan kad flit untuk penyedia perkhidmatan logistik terpilih di bawah

JADUAL 3.1. *Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Persekutuan mengikut Komponen, 2023 - 2025*

KOMPONEN	RM JUTA			PERUBAHAN (%)			BAHAGIAN (%)		
	2023	2024 ¹	2025 ²	2023	2024 ¹	2025 ²	2023	2024 ¹	2025 ²
Emolumen	91,860	99,760	105,917	4.6	8.6	6.2	29.5	31.0	31.6
Bayaran persaraan	34,080	34,446	40,560	8.5	1.1	17.7	10.9	10.7	12.1
Bayaran khidmat hutang	46,331	50,800	54,700	12.3	9.6	7.7	14.9	15.8	16.3
Pemberian dan serahan kepada kerajaan negeri	8,688	8,747	9,260	7.0	0.7	5.9	2.8	2.7	2.8
Perkhidmatan dan bekalan	35,898	39,210	40,654	3.5	9.2	3.7	11.5	12.2	12.1
Subsidi dan bantuan sosial	71,873	61,392	52,571	6.7	-14.6	-14.4	23.1	19.1	15.7
Pembelian aset	1,023	1,704	1,182	33.3	66.6	-30.6	0.3	0.5	0.4
Bayaran balik dan hapus kira	526	534	541	-4.2	1.5	1.3	0.2	0.2	0.2
Pemberian kepada badan berkanun	15,753	15,645	16,304	12.4	-0.7	4.2	5.1	4.9	4.9
Lain-lain	5,235	9,262	13,311	-22.3	76.9	43.7	1.7	2.9	3.9
Jumlah	311,267	321,500	335,000	6.3	3.3	4.2	100.0	100.0	100.0
% daripada KDNK	17.1	16.5	16.1						

¹ Anggaran disemak

² Anggaran belanjawan tidak termasuk langkah Belanjawan 2025

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

Sistem Kawalan Diesel Bersubsidi (SKDS) serta menyediakan bantuan tunai kepada pekebun kecil agri-komoditi dan individu yang layak. Kerajaan juga menambahbaik Sumbangan Tunai Rahmah (STR) dan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) untuk terus membantu golongan rentan. Sementara itu, Kerajaan akan terus menilai semula mekanisme subsidi sebagai komitmen ke arah pembaharuan perbelanjaan.

Bayaran khidmat hutang (DSC) merupakan komponen perbelanjaan ketiga terbesar yang menyumbang 15.8% daripada OE. Bayaran tersebut diunjur meningkat sebanyak 9.6% dan mencecah RM50.8 bilion disebabkan oleh peningkatan pinjaman semasa pandemik COVID-19 serta strategi Kerajaan untuk beralih daripada instrumen jangka pendek kepada jangka panjang untuk menambah baik profil kematangan hutang. Sebagai item tanggungan dalam Perlembagaan Persekutuan, DSC diberikan keutamaan berbanding perbelanjaan lain.

Perkhidmatan dan bekalan dijangka meningkat sebanyak 9.2% kepada RM39.2 bilion selaras dengan komitmen Kerajaan untuk meningkatkan kualiti perkhidmatan awam dan infrastruktur yang memberikan manfaat kepada rakyat dan memastikan akses yang lebih baik kepada perkhidmatan asas. Perbelanjaan ini terutamanya merangkumi perkhidmatan ikhtisas, penyelenggaraan dan pembaikan, bekalan bahan serta perhubungan dan utiliti yang secara kolektif mewakili 83%. Antara penambahbaikan penyampaian perkhidmatan ialah pelanjutan waktu operasi perkhidmatan kaunter seperti di Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) dan Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) serta penambahbaikan perkhidmatan kesihatan melalui pengambilan tambahan pengamal perubatan.

Bayaran persaraan diunjur meningkat sebanyak 1.1% kepada RM34.4 bilion berikutan pertambahan pesara dan penerima manfaat yang mencecah hampir 950,000 orang. Kerajaan sedang meneroka strategi yang

boleh dilaksanakan untuk mengurus tanggungan pencen secara berkesan serta memastikan kemampuan fiskal bagi mengurangkan beban liabiliti pencen pada masa hadapan.

Sebanyak RM15.6 bilion atau 4.9% daripada OE diperuntukkan untuk *pemberian kepada badan berkanun* terutamanya kepada institusi pengajian tinggi awam bagi membiayai emolumen serta perkhidmatan dan bekalan. Peruntukan ini adalah 0.7% lebih rendah berbanding 2023 memandangkan terdapat badan berkanun yang berupaya menjana pendapatan bagi menampung perbelanjaan operasi. Satu jawatankuasa khas telah ditubuhkan bagi menangani isu pertindihan fungsi dalam kalangan agensi dan badan berkanun persekutuan ke arah sektor awam yang lebih cekap, berkesan dan tangkas. Selain itu, *pemberian dan serahan kepada kerajaan negeri* dianggarkan berjumlah RM8.7 bilion dengan RM6.7 bilion merupakan pindahan seperti yang termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan.

Pada 2024, **DE** dianggar berkurang sebanyak 10.5% kepada RM86 bilion terutamanya disebabkan oleh pengurangan komitmen kewangan. Walau bagaimanapun, DE bagi 2024 meningkat sebanyak 3.5% tanpa mengambil kira penebusan bon 1Malaysia Development Berhad sebanyak RM13 bilion pada 2023. Pengagihan semula DE dilaksanakan secara strategik mengikut keutamaan projek bagi memastikan sumber diagih secara optimum selaras dengan plan pembangunan di bawah Rancangan Malaysia Kedua Belas, 2021 – 2025 (RMKe-12). Dari segi agihan, sektor ekonomi kekal sebagai penerima manfaat terbesar iaitu 48.1% diikuti oleh sektor sosial (32.8%), keselamatan (14.6%) dan pentadbiran am (4.5%).

Peruntukan bagi *sektor ekonomi* dianggar sebanyak RM41.4 bilion. Peruntukan subsektor pengangkutan yang merangkumi 39.3% daripada jumlah keseluruhan sektor terutamanya adalah untuk projek infrastruktur

utama yang sedang dilaksanakan seperti Lebuhraya Pan Borneo, Projek Landasan Berkembar Lembah Klang (Fasa 2) serta Rapid Transit System Link (RTS Link) antara Johor Bahru dan Singapura. Subsektor kedua terbesar iaitu perdagangan dan perindustrian diunjur berkembang sebanyak 19.9% mencapai RM3.6 bilion berikutan penubuhan Dana Pembangunan Perindustrian dan Dana Pelaburan Bersama Strategik di bawah Pelan Induk Perindustrian Baharu 2030 (NIMP 2030) yang bertujuan menarik pelaburan bernilai tinggi ke Malaysia. Peruntukan bagi subsektor alam sekitar dijangka mengalami pertumbuhan ketara sebanyak 79% mencapai RM3.3 bilion mencerminkan tumpuan kepada projek berkaitan mitigasi banjir dan bencana alam. Subsektor pertanian dianggarkan berkembang 3.2% kepada RM3.1 bilion berikutan penekanan berterusan kepada pengukuhan program sekuriti makanan dan penanaman semula serta penyelenggaraan infrastruktur pertanian dan sistem pengairan.

Sektor sosial iaitu sektor kedua terbesar diunjur berkembang sebanyak 16.4% kepada RM28.2 bilion pada 2024. Pelajaran dan latihan yang merupakan subsektor terbesar dianggarkan meningkat sebanyak 17.1% kepada RM14.3 bilion. Peruntukan subsektor ini terutamanya disalurkan untuk membina dan menaik taraf sekolah, institusi latihan dan universiti serta pelaksanaan program pembangunan modal insan. Sementara itu, peruntukan bagi subsektor kesihatan dianggarkan meningkat dengan ketara sebanyak 28.1% kepada RM6.1 bilion terutamanya untuk pembinaan, pengubahsuaian dan penyelenggaraan kemudahan penjagaan kesihatan di seluruh negara termasuk hospital, klinik luar bandar dan kemudahan penyelidikan perubatan. Walau bagaimanapun, peruntukan bagi subsektor perumahan dijangka berkurang sebanyak 5.1% kepada RM2 bilion terutamanya disebabkan oleh pelaksanaan projek sedia ada di bawah skim Perumahan Penjawat Awam Malaysia (PPAM) yang hampir siap.

JADUAL 3.2. *Perbelanjaan Pembangunan Kerajaan Persekutuan mengikut Sektor, 2023 – 2025*

SEKTOR	RM JUTA			PERUBAHAN (%)			BAHAGIAN (%)		
	2023	2024 ¹	2025 ²	2023	2024 ¹	2025 ²	2023	2024 ¹	2025 ²
Ekonomi	57,238	41,371	39,976	46.3	-27.7	-3.4	59.6	48.1	46.5
<i>antaranya:</i>									
Pengangkutan	17,761	16,258	17,559	7.3	-8.5	8.0	18.5	18.9	20.4
Perdagangan dan perindustrian	3,011	3,611	3,131	30.4	19.9	-13.3	3.1	4.2	3.6
Tenaga dan kemudahan awam	2,374	3,070	3,044	0.6	29.3	-0.8	2.5	3.6	3.5
Pertanian	3,020	3,116	3,062	18.5	3.2	-1.7	3.1	3.6	3.6
Alam sekitar	1,860	3,330	3,203	7.1	79.0	-3.8	1.9	3.9	3.7
Sosial	24,247	28,220	29,902	14.7	16.4	6.0	25.2	32.8	34.8
<i>antaranya:</i>									
Pelajaran dan latihan	12,185	14,268	15,024	21.5	17.1	5.3	12.7	16.6	17.5
Kesihatan	4,796	6,143	6,853	8.7	28.1	11.6	5.0	7.1	8.0
Perumahan	2,105	1,998	2,318	27.4	-5.1	16.0	2.2	2.3	2.7
Keselamatan	11,381	12,514	12,334	38.6	10.0	-1.4	11.8	14.6	14.3
Pentadbiran am	3,225	3,895	3,788	3.4	20.8	-2.7	3.4	4.5	4.4
Jumlah	96,091	86,000	86,000	34.3	-10.5	0	100.0	100.0	100.0
% daripada KDNK	5.3	4.4	4.1						

¹ Anggaran disemak

² Anggaran belanjawan tidak termasuk langkah Belanjawan 2025

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

Peruntukan bagi *sektor keselamatan* meningkat sebanyak 10% kepada RM12.5 bilion. Sektor ini yang merangkumi subsektor pertahanan dan keselamatan dalam negeri dijangka meningkat sebanyak 5.2% dan 17.6% kepada RM7.4 bilion dan RM5.1 bilion. Peruntukan yang besar disalurkan kepada perolehan aset seperti pesawat dan kapal peronda, pembangunan Sistem Imigresen Bersepadu Nasional dan pembinaan ibu pejabat polis.

Sektor pentadbiran am turut mencatat peningkatan sebanyak 20.8% kepada RM3.9 bilion. Sebahagian besar peruntukan ini tertumpu kepada penambahbaikan sistem rangkaian dan pengurusan aset serta menaik taraf pejabat kerajaan.

Tinjauan 2025

Kerajaan kekal komited untuk menyediakan sumber perbelanjaan yang mencukupi terutamanya kepada perkhidmatan asas dan program yang menyokong pertumbuhan ekonomi dan meningkatkan kebajikan awam bagi melahirkan masyarakat yang lebih berdaya tahan dan sejahtera. Sejumlah RM421 bilion atau 20.2% daripada KDNK akan diperuntukkan bagi Belanjawan 2025 iaitu meningkat 3.3% daripada peruntukan 2024 yang disemak semula. Daripada jumlah ini, RM335 bilion atau 79.6% daripada keseluruhan perbelanjaan disalurkan kepada OE, baki RM86 bilion diperuntukkan untuk DE. Tiga penerima utama Belanjawan 2025 ialah Kementerian Pendidikan (KPM), Kementerian Kesihatan (KKM) dan Kementerian Pertahanan (MINDEF) yang secara kolektif menyumbang 31% daripada jumlah keseluruhan.

Dari segi peruntukan sektor, sebanyak RM163 bilion atau 38.7% daripada jumlah perbelanjaan diperuntukkan kepada sektor sosial diikuti ekonomi (RM62.2 bilion; 14.8%), keselamatan (RM42.6 bilion; 10.1%) dan pentadbiran am (RM23.1 bilion; 5.5%). Baki RM130.1 bilion diperuntukkan untuk perbelanjaan tanggungan dan bayaran pindahan.

Pada 2025, **OE** dianggar berjumlah RM335 bilion atau 16.1% daripada KDNK iaitu peningkatan sebanyak 4.2% berbanding peruntukan 2024 yang disemak semula berikutan peruntukan yang tinggi untuk emolumen, bayaran persaraan dan DSC. Peruntukan perkhidmatan dan bekalan juga dijangka meningkat bagi memenuhi permintaan terhadap penyampaian perkhidmatan awam yang berkesan. Pengurusan perbelanjaan berhemat akan terus diutamakan untuk mengoptimumkan sumber serta meningkatkan kecekapan dan keberkesanan perbelanjaan awam.

Emolumen kekal sebagai komponen terbesar OE yang menyumbang 31.6% dan diunjur berkembang sebanyak 6.2% kepada RM105.9 bilion. Pelaksanaan SSPA yang melibatkan kenaikan gaji hakiki antara 7% hingga 15% secara berperingkat menyumbang kepada peningkatan OE. *Bayaran persaraan* yang menyumbang 12.1% kepada OE dijangka meningkat sebanyak 17.7% kepada RM40.6 bilion. Daripada jumlah ini, RM30.3 bilion atau 74.6% diperuntukkan untuk bayaran pencen manakala selebihnya untuk bayaran ganjaran dan gantian cuti rehat. Bayaran pencen akan diselaraskan dengan sewajarnya melalui pelaksanaan SSPA pada Disember 2024.

Sebanyak RM54.7 bilion diperuntukkan untuk *DSC* yang mewakili 16.3% daripada OE. Daripada jumlah ini, 98.5% atau RM53.9 bilion adalah untuk pinjaman domestik manakala baki adalah untuk pinjaman luar pesisir. Strategi pengurusan hutang yang berhemat oleh Kerajaan dengan mengurangkan pendedahan risiko dan kos pembiayaan membolehkan Kerajaan mengoptimumkan DSC.

Subsidi dan bantuan sosial yang merangkumi 15.7% daripada OE diunjur berkurang sebanyak 14.4% kepada RM52.6 bilion pada 2025. Pengurangan ini selaras dengan pelaksanaan program rasionalisasi subsidi elektrik dan subsidi bahan api bersasar. Daripada jumlah keseluruhan, 45.5% diperuntukkan untuk pelbagai bentuk bantuan sosial dan insentif bagi menyokong kumpulan rentan.

Perkhidmatan dan bekalan yang merangkumi 12.1% daripada OE dijangka meningkat sebanyak 3.7% kepada RM40.7 bilion. Sebanyak 86.6% daripada peruntukan ini adalah untuk bekalan bahan, perkhidmatan pembersihan dan keselamatan, pembaikan dan penyelenggaraan, perhubungan dan utiliti serta perkhidmatan lain. Penerima peruntukan tertinggi adalah KKM dan KPM terutamanya bagi operasi hospital dan sekolah.

Peruntukan sebanyak RM16.3 bilion akan disediakan sebagai *pemberian kepada badan berkanun* bagi membiayai sebahagian perbelanjaan operasi seperti emolument serta perkhidmatan dan bekalan. Penerima utama terdiri daripada 20 universiti awam dan sembilan hospital pengajar yang menyumbang 61.8% daripada keseluruhan peruntukan. Selain itu, RM9.3 bilion daripada jumlah OE diperuntukkan untuk *pemberian dan serahan kepada kerajaan negeri* dengan RM7.2 bilion merupakan pemberian seperti yang termaktub di bawah Perlembagaan Persekutuan. Peruntukan terbesar adalah untuk penyelenggaraan jalan negeri. Bagi pemberian geran khas, Sabah dan Sarawak merupakan penerima utama dengan peningkatan daripada RM300 juta kepada RM600 juta.

DE sebanyak RM86 bilion dikekalkan pada 2025 yang merupakan tempoh akhir RMKe-12 dengan sektor ekonomi merupakan penerima tertinggi (46.5%) diikuti oleh sosial (34.8%), keselamatan (14.3%) dan pentadbiran am (4.4%). Di bawah *Rolling Plan* Kelima, hampir 2,000 projek dan program baharu diluluskan dengan anggaran kos berjumlah RM58.6 bilion. Kerajaan akan terus menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi memastikan kelancaran pelaksanaan program dan projek di samping memperkenalkan inisiatif baharu yang memberi impak tinggi kepada ekonomi bagi mengekalkan momentum pertumbuhan dan menambah baik kualiti hidup rakyat.

Peruntukan sebanyak RM40 bilion disediakan kepada *sektor ekonomi* bagi meningkatkan daya saing negara melalui penyediaan infrastruktur

dan sokongan penting kepada pelaburan. Subsektor utama yang menerima peruntukan tertinggi adalah pengangkutan, alam sekitar serta perdagangan dan perindustrian. Subsektor pengangkutan yang diperuntukkan sebanyak RM17.6 bilion atau 43.9% daripada keseluruhan sektor menumpukan kepada peningkatan ketersambungan terutamanya di kawasan luar bandar dan pengurangan kesesakan di kawasan bandar. Projek baharu yang utama termasuk pembinaan jambatan dan jalan dari Ng Belawai ke Song-Kapit di Sarawak, penambahan lorong untuk Lebuhraya Utara Selatan (PLUS) dari Yong Peng ke Senai Utara (Fasa 3: Simpang Renggam-Machap) di Johor, manakala projek yang sedang dilaksanakan termasuk Lebuhraya Pan Borneo Sabah dan Jalan Lingkaran Sabah-Sarawak.

Sebanyak RM3.2 bilion diperuntukkan untuk subsektor alam sekitar bagi menyokong pemeliharaan alam semula jadi dan agenda perubahan iklim antaranya dua projek mitigasi banjir yang baharu iaitu di Sungai Langat, Selangor dan Sungai Samagagah, Perak. Selain itu, enam projek pemuliharaan sungai akan dilaksanakan di kawasan seperti Sungai Mengkabong, Sungai Bongawan dan Sungai Lakutan di Sabah; Sungai Batang Sadong dan Sungai Baram di Sarawak; serta Sungai Pengkalan Datu di Kelantan. Usaha tersebut menzahirkan komitmen Kerajaan terhadap pemeliharaan ekosistem dan mitigasi risiko berkaitan perubahan iklim.

Subsektor perdagangan dan perindustrian diperuntukkan sebanyak RM3.1 bilion bagi memacu pertumbuhan industri masa hadapan dan peralihan tenaga mampan dengan RM200 juta diperuntukkan untuk NIMP 2030 dan RM306 juta untuk Pelan Hala Tuju Peralihan Tenaga Nasional (NETR) bagi memudah cara pelaburan. Di samping itu, peruntukan akan disalurkan kepada Dana Fasilitasi Infrastruktur bagi Zon Ekonomi Khas Johor-Singapura (JS-SEZ) dan pembangunan Silver Valley Technology Park 1 di Kinta, Perak yang bertujuan menarik pelaburan dan menggalakkan pertumbuhan ekonomi serantau.

Kerajaan juga memperuntukkan RM7.1 bilion untuk memenuhi komitmen kewangan terutamanya bagi pengangkutan awam dan pembangunan hartanah. Usaha ini akan menyokong pembangunan infrastruktur kritikal dan memacu aktiviti ekonomi seterusnya memastikan agar berdaya tahan dan berdaya saing dalam jangka masa panjang.

Sektor sosial yang diperuntukkan sebanyak RM29.9 bilion merupakan penerima manfaat kedua terbesar selepas sektor ekonomi dengan peningkatan sebanyak 6% berbanding RM28.2 bilion pada 2024. Subsektor pelajaran dan latihan terus menerima peruntukan terbesar berjumlah RM15 bilion. Peruntukan ini bertujuan untuk menambah baik institusi pendidikan dengan menaik taraf infrastruktur ICT bagi merapatkan jurang antara bandar dengan luar bandar serta membantu meningkatkan prestasi Malaysia dalam penilaian antarabangsa seperti Programme for International Student Assessment (PISA) dan Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS). Bagi menyokong matlamat tersebut, peruntukan disediakan bagi menaik taraf infrastruktur Rangkaian Kawasan Setempat (LAN) untuk 1,528 agensi dan institusi di bawah KPM serta pelaksanaan bilik darjah pintar di 400 institusi terpilih. Selain itu, 46 sekolah baharu dan 122 projek untuk baik pulih sekolah daif terutamanya di Sabah dan Sarawak telah diluluskan dengan anggaran kos RM8.5 bilion. Usaha tersebut menggambarkan komitmen Kerajaan bagi peningkatan akses dan kualiti pendidikan dalam memastikan generasi akan datang menerima manfaat berterusan.

Subsektor kesihatan diperuntukkan sebanyak RM6.9 bilion bagi meningkatkan infrastruktur dan kemudahan kesihatan di kawasan bandar dan luar bandar merangkumi semua kumpulan pendapatan untuk memastikan penyampaian perkhidmatan yang berkualiti dan cekap. Pada 2025, inisiatif utama akan tertumpu kepada pembinaan klinik baharu di kawasan luar

bandar serta membaik pulih dan menaik taraf klinik daif dengan anggaran kos keseluruhan berjumlah RM800 juta. Ini bertujuan untuk memperluas akses penjagaan kesihatan terutamanya kepada komuniti yang terpinggir.

Sejumlah RM2.3 bilion telah diperuntukkan untuk projek baharu di bawah subsektor perumahan termasuk pembangunan Perumahan Inklusif MADANI; Bandar Mini PR1MA di Teluk Intan, Perak serta Projek Perumahan Rakyat (PPR) Seberang Perai, Pulau Pinang dan PPR Kampung Linggi, Port Dickson, Negeri Sembilan. Selain itu, projek Rumah Mesra Rakyat (RMR) di Sabah dan Sarawak akan diteruskan pada 2025.

Sektor keselamatan akan menerima peruntukan sebanyak RM12.3 bilion dengan RM8.2 bilion akan disalurkan kepada subsektor pertahanan dan RM4.1 bilion kepada subsektor keselamatan dalam negeri bertujuan untuk memperkukuh keselamatan negara dan menjaga ketenteraman awam. Kerajaan komited untuk menaik taraf aset ketenteraan dan peralatan keselamatan di samping menambah baik taraf hidup anggota keselamatan dan keluarga melalui pembinaan kuarters baharu. Selain itu, peruntukan akan disalurkan bagi membaik pulih pusat latihan untuk menyokong pelaksanaan semula Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) melalui penyediaan kemudahan yang sesuai untuk latihan yang berkesan dan menyemai semangat perpaduan dalam kalangan belia negara.

Sebanyak RM3.8 bilion diperuntukkan untuk *sektor pentadbiran am* selaras dengan usaha berterusan Kerajaan untuk meningkatkan penyampaian perkhidmatan sektor awam. Peruntukan ini akan menyokong penambahbaikan sistem ICT merentasi semua jabatan kerajaan di samping membaik pulih dan menyelenggara bangunan serta kemudahan kerajaan.

Pinjaman Boleh Dituntut Persekutuan

Sehingga akhir Disember 2023, jumlah keseluruhan Pinjaman Boleh Dituntut Persekutuan¹ di bawah Tabung Pembangunan mencatat RM41.1 bilion atau 2.3% daripada KDNK. Pinjaman kepada syarikat merupakan bahagian terbesar iaitu RM26.8 bilion diikuti oleh kerajaan negeri (RM9.3 bilion), Badan Berkanun Persekutuan (RM5 bilion) serta lain-lain pertubuhan dan koperasi (RM69 juta).

Pengeluaran pinjaman melalui DE pada 2024 dianggar sebanyak RM1 bilion. Kerajaan negeri kekal sebagai penerima terbesar iaitu sebanyak RM750 juta diikuti oleh syarikat (RM144 juta), Badan Berkanun Persekutuan (RM108 juta) serta lain-lain pertubuhan dan koperasi (RM8 juta). Pinjaman ini akan digunakan terutamanya untuk program dan inisiatif berkaitan peningkatan perkhidmatan bekalan air dan elektrik serta infrastruktur rawatan kumbahan.

Pada 2024, Kerajaan dijangka menerima bayaran balik pinjaman berjumlah RM1.2 bilion. Bayaran balik tertinggi dijangka diterima daripada syarikat sebanyak RM614 juta diikuti oleh kerajaan negeri (RM425 juta). Bayaran balik selebihnya dijangka diterima daripada Badan Berkanun Persekutuan (RM96 juta) serta lain-lain pertubuhan dan koperasi (RM18 juta).

Pada 2025, Kerajaan Persekutuan akan terus menyediakan pinjaman melalui DE kepada kerajaan negeri, Badan Berkanun Persekutuan, syarikat serta lain-lain pertubuhan dan

koperasi untuk meningkatkan infrastruktur dan memperbaiki kualiti hidup rakyat. Jumlah pengeluaran pinjaman dianggar sebanyak RM1.4 bilion dengan kerajaan negeri kekal sebagai penerima terbesar iaitu sebanyak RM1 bilion diikuti oleh Badan Berkanun Persekutuan (RM263 juta), syarikat (RM141 juta) serta lain-lain pertubuhan dan koperasi (RM3 juta). Sementara itu, bayaran balik pinjaman diunjur sebanyak RM1.3 bilion dengan RM707 juta bayaran balik dijangka diterima daripada syarikat manakala kerajaan negeri dijangka membayar balik RM510 juta. Baki bayaran balik dijangka diterima daripada Badan Berkanun Persekutuan (RM75 juta) serta lain-lain pertubuhan dan koperasi (RM29 juta).

Kesimpulan

Kerajaan kekal komited dalam meningkatkan disiplin perbelanjaan melalui pelaksanaan pelbagai program berpaksikan rakyat. Kerangka menyeluruh Ekonomi MADANI menjadi panduan kepada pelaksanaan inisiatif Kerajaan menjelang akhir tempoh RMKe-12 dan pada masa yang sama menyediakan asas kepada Rancangan Malaysia Ketiga Belas. Berdasarkan prinsip ini, ketelusan dan akauntabiliti terus diperkukuh melalui penerbitan penyata prabelanjawan dan laporan prestasi perbelanjaan pertengahan tahun yang meningkatkan ketelusan dan kepercayaan terhadap pengurusan kewangan awam. Justeru, setiap sumber yang dibelanjakan dijangka dapat menyumbang kepada kemakmuran negara dan kesejahteraan rakyat.

¹ Pinjaman Boleh Dituntut Persekutuan merupakan sebahagian daripada Aset Kewangan Kerajaan Persekutuan yang terdiri daripada kemudahan pinjaman kepada kerajaan negeri, kerajaan tempatan, badan berkanun, syarikat, koperasi dan pelbagai organisasi

RENCANA

Langkah Pengembangan: Dasar Subsidi Bersasar untuk Melindungi Kesejahteraan Rakyat yang Memerlukan dan Memastikan Kemampuan Fiskal

Kesejahteraan rakyat merupakan agenda penting dalam pembangunan sosioekonomi negara. Ketidaktentuan harga komoditi dunia yang memberi kesan kepada kos sara hidup di peringkat domestik telah menyebabkan tekanan yang besar kepada kehidupan rakyat terutamanya golongan berpendapatan rendah. Keadaan ini mampu memberikan kesan yang signifikan kepada perbelanjaan isi rumah bagi menyediakan keperluan asas seperti makanan, kesihatan, pendidikan dan simpanan jangka masa panjang. Oleh yang demikian, Kerajaan telah menyediakan program subsidi dan bantuan sosial sebagai instrumen penting bagi mengurangkan kesan kenaikan kos sara hidup seterusnya meringankan beban kewangan rakyat. Program tersebut bertujuan melindungi kesejahteraan sosial dan meningkatkan keterangkuman.

Walau bagaimanapun, kebergantungan yang tinggi terhadap subsidi dan bantuan sosial tidak bersasar yang dinikmati oleh semua lapisan masyarakat tanpa mengira kumpulan pendapatan telah menyumbang kepada ketirisan dan ketidakcekapan dalam perbelanjaan Kerajaan. Sehubungan itu, Kerajaan berhadapan dengan cabaran bagi mengimbangi antara kesejahteraan sosial dan pertumbuhan ekonomi dalam persekitaran dasar fiskal berhemat. Krisis COVID-19 telah mendatangkan cabaran yang lebih besar dalam menguruskan kewangan awam dengan pendedahan risiko fiskal yang meningkat. Usaha melindungi nyawa dan mata pencarian semasa tempoh pandemik menyebabkan Kerajaan melaksanakan intervensi melalui peningkatan rangsangan fiskal dan membantu pemulihan ekonomi. Justeru, pelbagai program bantuan sosial turut diperluas seterusnya menambah bebanan fiskal kepada Kerajaan. Rentetan itu, terdapat keperluan untuk penjajaran semula subsidi yang lebih bersasar secara strategik bagi mengimbangi antara kemampuan fiskal dengan objektif pertumbuhan ekonomi di samping melindungi kesejahteraan rakyat seterusnya merealisasikan matlamat Ekonomi MADANI.

Program Subsidi, Insentif dan Bantuan

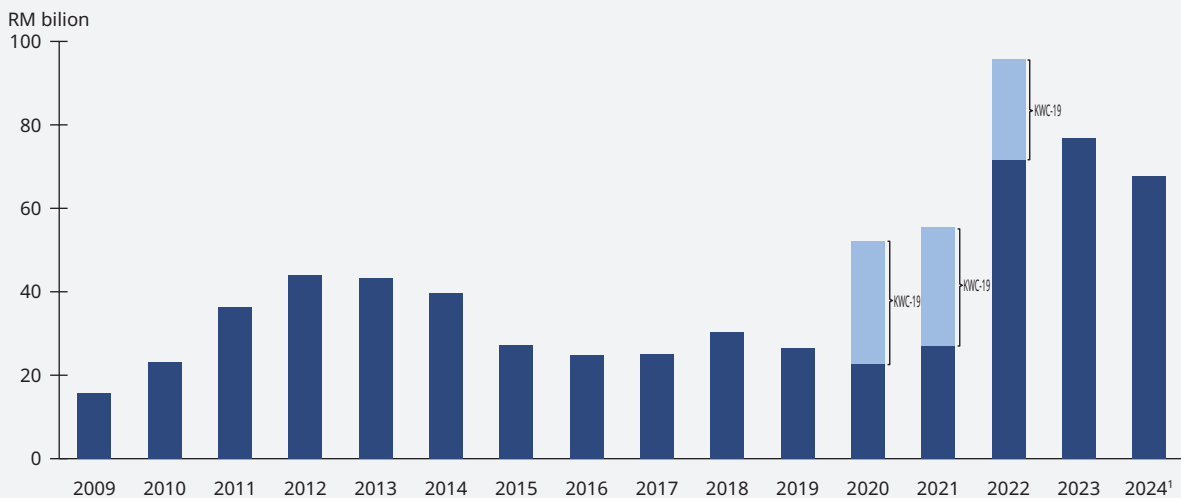
Secara amnya, program bantuan sosial di Malaysia terbahagi kepada tiga komponen seperti berikut:

1. **Subsidi:** Mekanisme sokongan yang disediakan oleh Kerajaan melalui penyaluran terus kepada pengeluar, perniagaan atau penyedia perkhidmatan bertujuan untuk menstabilkan harga barangan dan perkhidmatan, menjadi lebih mampu milik seterusnya mengurangkan beban kewangan isi rumah berpendapatan rendah dan sederhana. Subsidi menampung sebahagian kos barangan keperluan seperti minyak masak, bahan api, tol lebuhraya dan bekalan elektrik. Selain itu, pengusaha yang terlibat dalam sektor pertanian khususnya pesawah boleh mendapat manfaat daripada subsidi input seperti benih dan baja yang dapat membantu meningkatkan produktiviti dan mengurangkan kos pengeluaran sekali gus memastikan sasaran keterjaminan makanan tercapai.
2. **Insentif:** Dirangka untuk menyokong industri dan menggalakkan pertumbuhan ekonomi terutamanya bagi meningkatkan hasil dan produktiviti sektor pertanian. Sebagai contoh, Kerajaan menyediakan Insentif Pengeluaran Getah (IPG) untuk meningkatkan pengeluaran dan pendapatan pekebun kecil. Selain itu, Insentif Pendaratan Ikan diberikan sebagai dorongan untuk meningkatkan hasil pendaratan ikan dan mengurangkan kesan kehilangan pendapatan akibat musim yang tidak menentu. Pendekatan ini menyokong hasrat keterjaminan bekalan makanan di samping menggalakkan aktiviti ekonomi.

3. **Bantuan:** Merangkumi program bantuan tunai langsung kepada golongan rentan seperti golongan miskin, orang kurang upaya, warga emas, pelajar, ibu tunggal dan kanak-kanak. Program bantuan tunai seperti elaun di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM), Sumbangan Tunai Rahmah (STR) dan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) disediakan untuk membantu individu dan keluarga berpendapatan rendah meningkatkan kualiti hidup dan mencapai tahap kemampuan sara diri. Kategori ini juga meliputi biasiswa pendidikan dan Bantuan Awal Persekolahan (BAP).

Kerajaan membelanjakan secara purata RM30 bilion setahun untuk program subsidi, insentif dan bantuan dalam tempoh sedekad sebelum pandemik COVID-19 seperti dalam Rajah 1. Walau bagaimanapun, Kerajaan terpaksa membelanjakan lebih daripada RM203 bilion dalam tempoh 2020 hingga 2022 dengan perbelanjaan tertinggi sebanyak RM95 bilion pada 2022 untuk mengimbangi impak pandemik. Perbelanjaan yang tinggi dalam tempoh tersebut disebabkan oleh pemberian dan peningkatan bantuan tunai kepada individu serta perniagaan yang terkesan akibat Perintah Kawalan Pergerakan di samping subsidi yang tinggi dan kenaikan ketara harga komoditi dunia. Selain itu, program *one-off* seperti rebat bil elektrik, subsidi upah dan subsidi pengangkutan awam telah diperkenalkan seterusnya menyumbang kepada perbelanjaan lebih besar yang dibiayai melalui pinjaman di bawah Kumpulan Wang Amanah COVID-19 (KWC-19). Sebahagian besar program subsidi dan bantuan sosial *one-off* di bawah KWC-19 masih diteruskan selepas pandemik dengan peruntukan disediakan melalui belanjawan tahunan Kerajaan. Komitmen ini telah meningkatkan beban fiskal Kerajaan seterusnya memerlukan pengurusan fiskal secara mampan pada era pascapandemik.

RAJAH 1. Subsidi, Insentif dan Bantuan, 2009 – 2024¹

¹ Anggaran disemak
Sumber : Kementerian Kewangan Malaysia

Isu dan Cabaran

Kerajaan terus menghadapi cabaran dalam mengimbangi komitmen antara membina semula ruang fiskal dan mengekalkan pertumbuhan ekonomi dengan memastikan kesejahteraan rakyat berikutan perbelanjaan untuk program bantuan sosial terus meningkat akibat ketidakcekapan, ketirisan dan kenaikan kos sara hidup. Selain itu, penjanaan hasil yang rendah terus mengekang keupayaan Kerajaan dalam membiayai program bantuan sosial.

1. Ketidakcekapan dan ketirisan

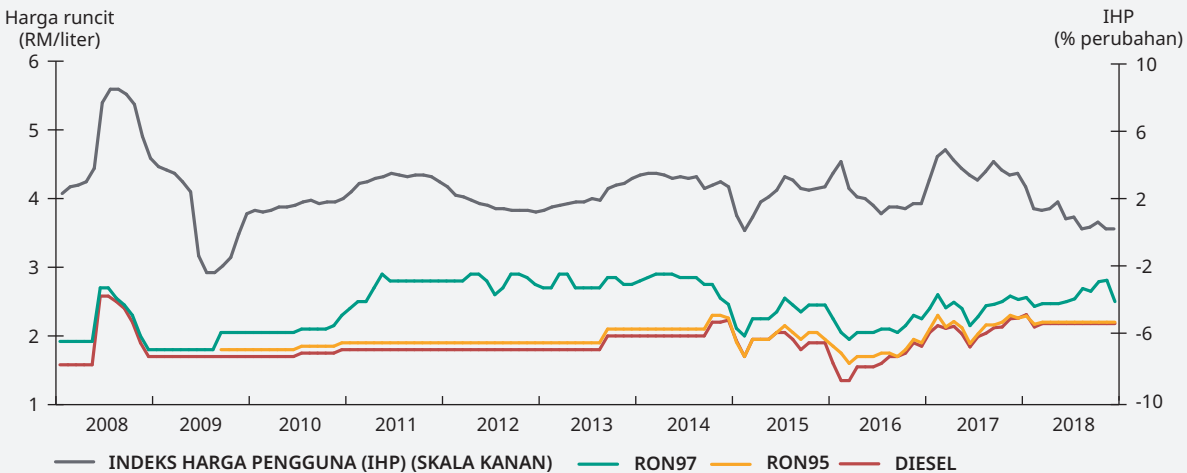
Kaedah pemberian subsidi dan bantuan sosial sedia ada terutamanya subsidi berasaskan penggunaan terdedah kepada ketidakcekapan dan ketirisan. Sebagai contoh, jumlah penggunaan diesel bersubsidi telah meningkat secara mendadak melebihi 80% iaitu daripada 6.1 billion liter pada 2019 kepada 10.8 bilion liter pada 2023 walaupun tiada peningkatan ketara bagi kenderaan diesel baharu dalam tempoh tersebut yang menunjukkan kemungkinan berlaku ketirisan subsidi. Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (KPDN) pada 2023 juga melaporkan sebanyak 1,853 kes penyeludupan dan penyalahgunaan barang kawalan berbanding 1,196 kes pada 2022. Ketirisan tersebut tidak hanya menjejaskan keberkesanan program subsidi malah mengakibatkan pembaziran sumber awam yang ketara.

Pemberian subsidi berasaskan penggunaan juga boleh menghalang pertumbuhan ekonomi jangka masa panjang dan mengekang kemajuan sektor strategik seterusnya menjejaskan pembangunan dan kemakmuran negara secara keseluruhan. Sebagai contoh, penjimatan sebanyak RM1 bilion daripada program subsidi dan bantuan sosial boleh digunakan bagi membiayai pembinaan lebih dari 10 sekolah dengan andaian purata kos pembinaan sebanyak RM80 juta bagi setiap sekolah. Pelaburan dalam infrastruktur pendidikan dapat memberikan impak lebih besar kepada generasi akan datang melalui peningkatan kualiti pendidikan, menyediakan peluang lebih baik kepada pelajar dan memacu pembangunan masyarakat dalam jangka masa panjang.

2. Peningkatan kos sara hidup

Kerajaan akan terus memberikan keutamaan kepada aspek kos sara hidup dalam pelaksanaan subsidi bersasar memandangkan langkah ini memberikan kesan langsung kepada sektor ekonomi dan perbelanjaan isi rumah. Penyasaran semula subsidi terutamanya subsidi berkaitan bahan api boleh menyebabkan kenaikan harga barangan keperluan asas dan perkhidmatan yang secara tidak langsung akan menjejaskan kuasa beli rakyat. Sebagai contoh, pemansuhan subsidi bahan api pada Jun 2008 telah menyebabkan lonjakan inflasi secara mendadak daripada 2.3% pada Januari kepada 8.5% pada Julai 2008 seperti dalam Rajah 2. Bagi mengurangkan impak pemansuhan subsidi bahan api ini, Kerajaan menyediakan bantuan tunai dan rebat cukai jalan secara *one-off* kepada pemilik kenderaan persendirian dan motosikal terpilih.

Kerajaan beralih daripada penetapan harga minyak secara tetap kepada pendekatan pengapungan secara bulanan dan seterusnya secara mingguan dalam tempoh 2014 hingga 2018. Pendekatan ini membolehkan harga runcit minyak diselaraskan lebih kerap dan berkadar dengan pergerakan harga minyak dalam pasaran global. Penyesuaian harga minyak secara berperingkat tidak memberi kesan ketara kepada inflasi dengan purata sebanyak 2.4% dicatatkan sepanjang tempoh tersebut. Pemberian bantuan tunai tahunan secara bersasar telah disediakan kepada kumpulan isi rumah berpendapatan terendah 40% (B40) sebagai langkah mengurangkan kesan rasionalisasi subsidi pada ketika itu. Sehubungan itu, Kerajaan akan terus memastikan pemindahan kos kepada rakyat akibat langkah penyasaran subsidi serta impak ke atas inflasi dapat dikurangkan melalui langkah sokongan kepada kumpulan sasar.

RAJAH 2. Kadar Inflasi dan Harga Runcit Minyak di Pam, 2008 – 2018

Sumber: Jabatan Perangkaan dan Kementerian Kewangan Malaysia

3. Asas hasil cukai yang kecil

Kemajuan ekonomi dan sosial Malaysia seharusnya diterjemahkan kepada pertumbuhan penjanaan hasil terutamanya hasil berkaitan cukai. Usaha penjanaan hasil perlu dipergiat bagi menampung peningkatan perbelanjaan Kerajaan berikutan pemberian bantuan sosial yang tinggi. Peralihan daripada kebergantungan tinggi terhadap hasil berkaitan petroleum kepada sistem berasaskan cukai yang lebih pelbagai selaras dengan amalan terbaik antarabangsa untuk asas hasil yang lebih mampan. Walau bagaimanapun, nisbah hasil cukai negara berbanding KDNK iaitu 11.7% pada 2022 tidak mencerminkan pertumbuhan ekonomi dan guna tenaga. Nisbah hasil cukai berbanding KDNK Malaysia juga adalah lebih rendah berbanding negara serantau seperti Filipina (14.6%), Thailand (14.4%) dan Singapura (12%) (Bank Dunia, 2022).

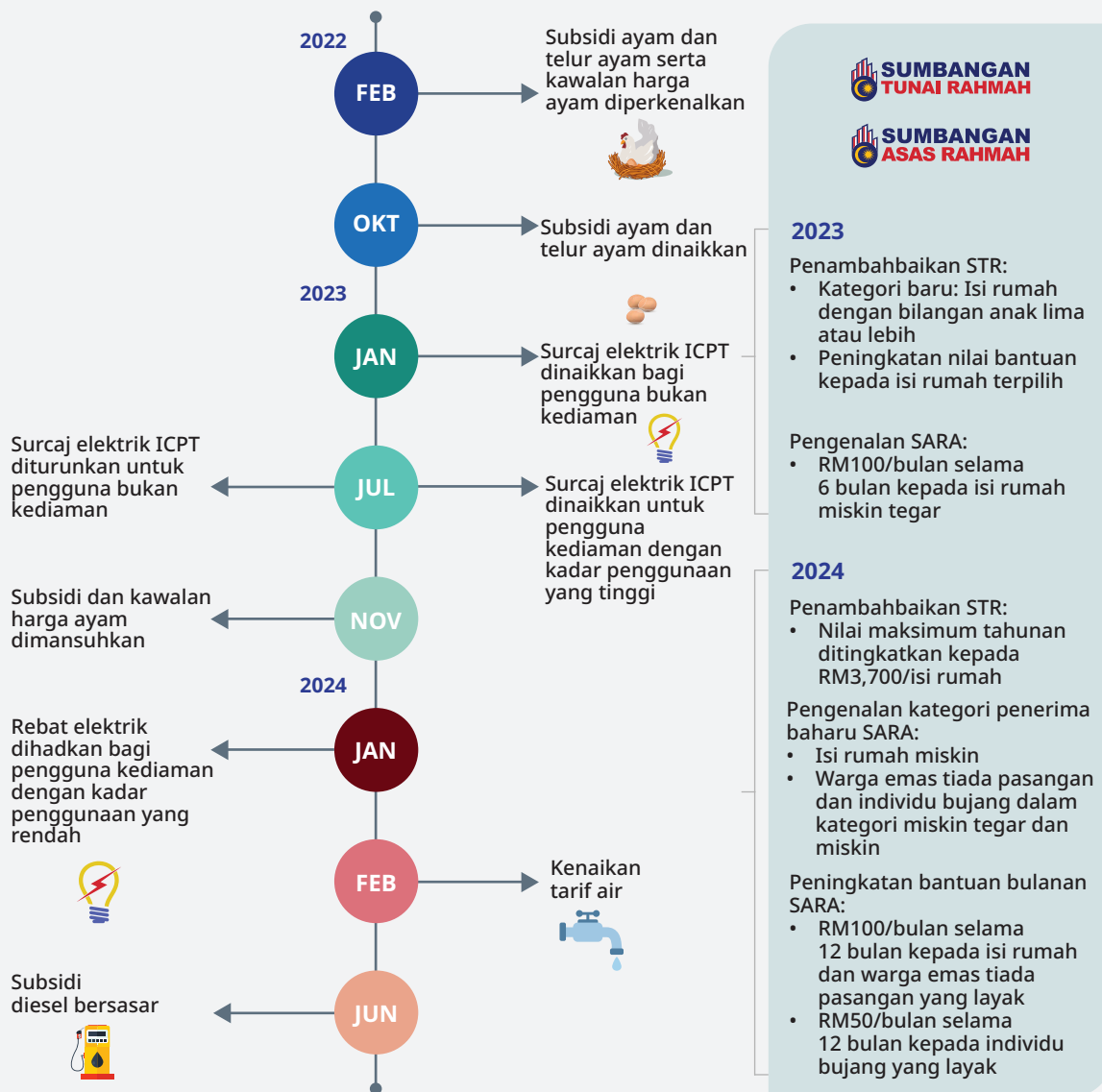
Defisit tahunan negara meningkat daripada RM53 bilion kepada RM91 bilion antara 2018 hingga 2023 disebabkan oleh pertumbuhan hasil yang tidak selari dengan peningkatan perbelanjaan operasi yang sebahagiannya berpunca daripada peningkatan ketara dalam perbelanjaan subsidi, insentif dan bantuan sosial (2018: RM30.6 bilion, 2023: RM76.8 bilion). Keadaan ini menyebabkan baki fiskal semasa semakin mengecil dan mengehendkan keupayaan Kerajaan untuk menangani cabaran yang boleh menjejaskan kestabilan ekonomi. Justeru, terdapat keperluan untuk memperluas asas hasil cukai.

Penambahbaikan Subsidi Bersasar: Satu Pendekatan Strategik

Pelaksanaan subsidi dan bantuan sosial secara pukal telah menyediakan sokongan kewangan kepada rakyat tanpa mengira tahap pendapatan. Pendekatan ini menyebabkan ketidakcekapan pengurusan sumber berikutan penyeludupan, penyalahgunaan, pembaziran serta memanfaatkan golongan tidak layak seperti golongan kaya dan bukan warganegara. Menyedari kelemahan tersebut, peralihan kepada langkah subsidi lebih bersasar dan mampan telah mula dilaksanakan dengan penjajaran semula beberapa dasar utama bagi tujuan mengoptimumkan perbelanjaan subsidi kepada penerima yang berkeelayakan.

Pendekatan Kerajaan pascapandemik COVID-19 dibuat secara strategik dan berhati-hati bagi mengelakkan momentum pertumbuhan negara terjejas dan tekanan inflasi yang ketara. Sehubungan itu, langkah penyasaran semula subsidi telah dilaksanakan secara berfasa dan teratur bermula dengan pelarasan surcay tarif elektrik diikuti oleh penamatan subsidi dan kawalan ke atas harga ayam, semakan semula tarif bekalan air serta penyasaran semula subsidi diesel. Penambahbaikan juga telah dilaksanakan ke atas beberapa program bantuan sosial bersasar seperti bantuan tunai bagi mengurangkan kesan peralihan kepada subsidi bersasar. Rajah 3 menjelaskan sorotan pencapaian usaha tersebut.

RAJAH 3. Sorotan Langkah Subsidi Bersasar Pascapandemik COVID-19

Sumber: Suruhanjaya Tenaga, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup, Kementerian Peralihan Tenaga dan Transformasi Air dan Kementerian Kewangan Malaysia

1. Mekanisme Pelepasan Kos Tidak Berimbang

Kerajaan telah memperkenalkan mekanisme Pelepasan Kos Tidak Berimbang (ICPT) sejak 2014 sebagai sebahagian daripada rangka kerja Kawal Selia Berasaskan Insentif bagi melaksanakan pelarasan tarif elektrik setiap enam bulan selari dengan perubahan harga bahan api dan kos penjana. Mekanisme ini menggambarkan kos sebenar bekalan elektrik dalam menentukan kadar caj yang akan dikenakan kepada pengguna dan subsidi yang ditanggung Kerajaan. Walau bagaimanapun, Kerajaan terpaksa menampung kos surcaj ICPT dan menyediakan rebat bil elektrik melalui bantuan subsidi kepada semua pengguna kediaman dan bukan kediaman semasa pandemik.

Pada separuh pertama 2023, Kerajaan mula menyemak semula subsidi elektrik kepada pengguna bukan kediaman dengan mengenakan surcaj ICPT kepada semua pengguna kategori voltan sederhana dan tinggi yang terdiri daripada segmen industri dan komersial yang bukan perusahaan mikro, kecil dan sederhana (PMKS) pada kadar RM0.20 setiap kilowatt jam (kWj) di samping mengekalkan rebat bil elektrik kepada pengguna kediaman. Pelarasan berfasa diteruskan pada separuh kedua 2023 dengan mengenakan surcaj sebanyak RM0.10/kWj kepada pengguna kediaman dengan penggunaan elektrik melebihi 1,500 kWj iaitu pengguna kediaman dengan bil bulanan minimum sebanyak RM708. Pelarasan ini hanya memberikan kesan kepada 1% pengguna kediaman memandangkan rebat bil elektrik sebanyak RM0.02/kWj bagi pengguna kediaman di bawah 1,500 kWj masih dikekalkan. Sementara itu, kadar surcaj kepada pengguna industri dan komersial selain PMKS diturunkan daripada RM0.20/kWj kepada RM0.17/kWj.

Kerajaan meneruskan langkah penstrukturan subsidi elektrik pada separuh pertama 2024 dengan mengehendkan rebat bil elektrik kepada pengguna kediaman dengan penggunaan bulanan 600 kWj dan ke bawah. Surcaj ICPT kepada penggunaan bulanan melebihi 1,500 kWj dikekalkan manakala tiada surcaj ICPT dikenakan kepada penggunaan bulanan antara 600 kWj hingga 1,500 kWj. Pada separuh kedua 2024, hanya surcaj ICPT kepada pengguna bukan kediaman sahaja disemak semula. Pelarasan berfasa ini menunjukkan komitmen Kerajaan dalam memastikan harga tenaga yang lebih saksama di samping menggalakkan penggunaan tenaga yang lebih cekap dalam kalangan pengguna.

2. Barangan Makanan

Peningkatan kos makanan ayam pada awal 2022 telah menjejaskan bekalan ayam dalam pasaran. Sebagai langkah intervensi, Kerajaan telah memperkenalkan subsidi kepada penternak ayam di samping penetapan harga siling runcit secara berperingkat. Pada Februari 2022, harga siling runcit ayam standard ditetapkan pada RM8.90 sekilogram (kg) dengan subsidi ayam sebanyak RM0.60/kg. Pada masa yang sama, penternak ayam penelur turut diberikan subsidi sebanyak RM0.05 bagi sebiji telur ayam untuk mengimbangi kenaikan kos pengeluaran. Pada Julai 2022, harga siling runcit ayam standard dinaikkan kepada RM9.40/kg, diikuti dengan kenaikan subsidi ayam kepada RM0.80/kg pada September 2022. Subsidi untuk telur ayam juga dinaikkan kepada RM0.08 sebiji dan seterusnya kepada RM0.10 sebiji pada November 2022.

Mekanisme subsidi ini dikekalkan sehingga November 2023 sebelum Kerajaan memutuskan untuk memansuhkan subsidi dan kawalan harga ayam berikutan harga pasaran kembali stabil manakala subsidi telur ayam masih dikekalkan. Secara keseluruhan, Kerajaan telah membelanjakan sebanyak RM3.8 bilion bagi pelaksanaan subsidi ayam dan telur pada 2022

dan 2023. Pemansuhan subsidi dan kawalan ayam pada November 2023 menunjukkan bahawa Kerajaan fleksibel dalam menyusun semula perbelanjaan di samping menggalakkan penentuan harga berasaskan pasaran dan kecekapan pengeluaran seterusnya mendorong kepada bekalan ayam yang lebih stabil.

3. Pelarasan Tarif Air

Pengurusan perkhidmatan bekalan air dan penetapan tarif air di Semenanjung Malaysia serta Wilayah Persekutuan Labuan dikendalikan oleh pengurusan air negeri yang dilesenkan di bawah Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN) sebagaimana diperuntukkan di bawah Akta Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara 2006 [Akta 655]. Tarif air tidak berubah sejak beberapa dekad dengan negeri seperti Pahang, Terengganu dan Perlis mengekalkan tarif air sejak lebih 25 tahun yang lepas. Perkara ini secara tidak langsung telah menjejaskan hasil pihak pengendali perkhidmatan dan pengurusan air negeri. Kekurangan hasil ini telah menyebabkan kekangan kepada pihak pengurusan air negeri dalam menyediakan perbelanjaan operasi dan modal bagi perkhidmatan bekalan air yang secara tidak langsung telah menjejaskan tahap perkhidmatan, kesinambungan bekalan serta kualiti air yang dibekalkan. Selain itu, kekangan perbelanjaan modal telah menyebabkan peningkatan kadar air tidak terhasil (NRW)¹ antara 25% hingga 64.5%, rizab air yang rendah serta kekerapan gangguan bekalan air.

Pada awal 2024, persetujuan telah dicapai antara semua kerajaan negeri terlibat supaya tarif air disemak semula. Majlis Air Negara telah memainkan peranan penting dalam menyelaraskan usaha antara kerajaan negeri bagi mencapai persetujuan bersama ini. Secara purata, pelarasan tarif air adalah sekitar 30% dengan negeri Pahang (77%), Pulau Pinang (75%) dan Perlis (50%) mencatat peningkatan tertinggi. Pelarasan tersebut penting bagi menampung perbelanjaan, merancang projek dan memulihkan kedudukan kewangan syarikat pengendali perkhidmatan air negeri seterusnya membantu meningkatkan tahap perkhidmatan dan kualiti bekalan air.

Beberapa syarikat pengendali perkhidmatan air negeri telah menyediakan bantuan khas dalam bentuk diskaun, rebat dan faedah lain sebagai sebahagian usaha bagi mengurangkan bebanan kenaikan tarif air. Bantuan tersebut termasuk penyediaan penggunaan air percuma sehingga 20 meter padu atau diskaun bil kepada pengguna yang layak terutamanya golongan rentan. Persetujuan bersama kerajaan negeri tersebut menandakan titik peralihan kepada model operasi yang lebih mampan dengan perkhidmatan air sewajarnya dibiayai melalui tarif.

4. Subsidi Diesel

Usaha penyasaran semula subsidi diteruskan pada Jun 2024 dengan menggantikan subsidi diesel pukal di Semenanjung Malaysia kepada pengapungan harga di pam. Keputusan untuk melaksanakan subsidi diesel bersasar adalah tepat pada masanya setelah mengambil kira persekitaran inflasi yang terkawal. Subsidi pukal sebelum ini telah menyebabkan ketidakcekapan, herotan pasaran dan pembaziran ketara akibat aktiviti penyeludupan memandangkan harga diesel di Malaysia pada ketika itu jauh lebih rendah berbanding negara jiran. Penyasaran subsidi ini dijangka akan memberikan penjimatan sekitar RM4 bilion kepada Kerajaan.

¹ NRW merujuk kepada bekalan air terawat yang tidak sampai kepada pengguna.

RAJAH 4. Program Budi MADANI

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

Kerajaan telah memperkenalkan program Budi MADANI sebagai platform untuk subsidi diesel bersasar seperti dalam Rajah 4 bagi mengurangkan impak kenaikan harga runcit diesel di pam. Sebagai sebahagian daripada strategi untuk mengoptimumkan pengagihan subsidi, program ini menawarkan bantuan tunai sebanyak RM200 sebulan atau RM2,400 setahun kepada pemilik kenderaan diesel individu (Budi Individu) serta petani dan pekebun kecil komoditi (Budi Agri-Komoditi) yang layak bagi mengimbangi sebahagian penyasaran subsidi diesel. Selain itu, Kerajaan memperkenalkan Sistem Kawalan Diesel Bersubsidi 2.0 (Budi MySubsidi Diesel – SKDS 2.0) dengan pemberian kad flit kepada kenderaan pengangkutan barangan darat terpilih untuk terus menikmati diesel bersubsidi. Kaedah ini bagi memastikan penyedia perkhidmatan dapat menguruskan kos operasi seterusnya menstabilkan harga. Sehingga 3 Oktober 2024, seramai 170,000 individu diluluskan di bawah program Budi MADANI manakala hampir 105,000 syarikat telah menerima manfaat daripada SKDS 2.0.

Pelaksanaan subsidi diesel bersasar terbukti berkesan dalam mengurangkan ketirisan subsidi diesel pukal. Data awal menunjukkan penurunan ketara dari segi purata jualan harian diesel di Semenanjung Malaysia kepada sekitar 30% dengan penurunan ketara sebanyak 40% dicatatkan di kawasan utara sempadan Semenanjung Malaysia pada minggu pertama pelaksanaan. Keadaan ini membuktikan bahawa program penyasaran diesel ini merupakan usaha yang efektif dalam mengekang aktiviti penyeludupan.

5. Bantuan Tunai Langsung

Dalam usaha menyokong kumpulan rentan serta menangani ketidaksamaan sosioekonomi, Kerajaan menyediakan bantuan kewangan secara langsung kepada individu dan isi rumah seperti bantuan kebajikan untuk warga emas, kanak-kanak daripada keluarga berpendapatan rendah, orang kurang upaya, pesawah, nelayan dan komuniti Orang Asli. Kerajaan turut menyediakan bantuan tunai khas kepada isi rumah berpendapatan rendah iaitu STR yang bertujuan mengimbangi peningkatan kos sara hidup dan memudah cara peralihan daripada subsidi pukal kepada subsidi bersasar.

Peralihan kepada bantuan tunai bersasar selari dengan kajian oleh Bank Dunia yang menunjukkan keberkesanan kos bantuan tunai sosial adalah empat kali ganda berbanding pemberian subsidi dalam mengurangkan ketidaksamaan. Mulai 2023, STR (sebelum ini dikenali sebagai Bantuan Keluarga Malaysia) telah ditambah baik dengan penambahan kategori baharu iaitu isi rumah yang mempunyai lima anak dan ke atas serta peningkatan kadar bantuan kepada isi rumah terpilih. Kerajaan juga memperkenalkan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) kepada penerima STR kategori miskin tegar dengan bantuan RM100 sebulan selama enam bulan untuk pembelian barangan makanan asas terpilih menggunakan MyKad. Implikasi kewangan bagi program tersebut direkodkan sebanyak RM8 bilion.

Peruntukan STR dan SARA pada 2024 ditingkatkan kepada RM10 bilion dan memanfaatkan hampir sembilan juta isi rumah termasuk warga emas tiada pasangan serta individu bujang. Secara purata, bantuan maksimum bagi isi rumah dinaikkan daripada RM3,100 kepada RM3,700 setahun manakala kadar minimum bagi individu bujang juga telah ditingkatkan daripada RM350 kepada RM500. Bantuan tunai ini disalurkan secara berfasa mengikut jadual yang ditetapkan. Program SARA juga telah ditambah baik dengan memanjangkan tempoh bantuan daripada enam bulan (RM600) kepada 12 bulan (sehingga RM1,200) dengan peluasan kepada penerima STR kategori miskin yang melibatkan tambahan penerima daripada 200,000 kepada 700,000. Kategori pembelian barang yang dibenarkan juga telah diperluas merangkumi produk kebersihan diri, ubatan dan barangan persekolahan di samping memperkenalkan mekanisme pembayaran tanpa tunai di kedai yang terlibat.

6. Subsidi Pertanian

Kerajaan juga telah melaksanakan beberapa langkah penambahbaikan bagi menyokong pendapatan petani dan menggalakkan pengeluaran pertanian. Sebagai contoh, Kerajaan telah menaikkan IPG kepada pekebun kecil getah daripada RM2.50/kg pada 2022 kepada RM2.70/kg pada 2023 seterusnya ditingkatkan lagi kepada RM3.00/kg pada 2024. Semakan ini bertujuan menggalakkan peningkatan pengeluaran, menstabilkan pendapatan pekebun kecil getah dan memastikan kemampanan industri. Kerajaan juga meneruskan Bantuan Musim Tengkujuh (BMT) sebanyak RM800 pada 2024 kepada setiap pekebun kecil getah yang memanfaatkan lebih 300,000 pekebun kecil bagi menampung pendapatan semasa musim produktiviti rendah.

Selain bantuan tunai, pesawah dan nelayan turut dibantu melalui skim penstabilan harga serta subsidi diesel yang bertujuan untuk menggalakkan peningkatan produktiviti. Kadar Skim Subsidi Harga Padi telah ditingkatkan kepada RM500/tan metrik pada 2024 berbanding RM360 pada 2023 dan kenaikan harga lantai daripada RM1,200 kepada RM1,300/tan metrik. Selain itu, kategori nelayan terpilih akan terus menikmati diesel bersubsidi pada harga RM1.65 seliter dan Insentif Pendaratan Ikan sehingga RM1,000 setiap bulan.

7. Program Bantuan Pendidikan

Kerajaan kekal komited dalam menyediakan perbelanjaan kepada sektor pendidikan selari dengan hasrat meningkatkan keupayaan modal insan dengan purata 21% daripada peruntukan tahunan Kerajaan dalam tempoh 2018 hingga 2024. Sebahagian daripada perbelanjaan ini diperuntukkan untuk pelbagai mekanisme bantuan termasuk biasiswa, pinjaman pendidikan

serta bantuan tunai mencerminkan pendekatan menyeluruh terhadap sektor pendidikan. Pendekatan ini bertujuan mengurangkan kekangan kewangan dan memastikan peluang yang adil dan saksama kepada semua pelajar.

Sebanyak RM788 juta telah diperuntukkan bagi program BAP pada 2024 dengan nilai bantuan ditingkatkan daripada RM100 kepada RM150 bagi setiap pelajar untuk membantu ibu bapa membiayai perbelanjaan sekolah. Kerajaan turut menyediakan peruntukan yang lebih tinggi sebanyak RM784 juta untuk menambah baik program Rancangan Makanan Tambahan (RMT) dengan meluaskan pilihan menu sihat serta meningkatkan kekerapan agihan susu. Selain itu, Kerajaan mengumumkan pemberian baucar buku bernilai RM100 pada Mei 2024 kepada pelajar Tahun 4 sekolah rendah hingga penuntut institusi pendidikan tinggi bagi menggalakkan budaya membaca dalam kalangan pelajar.

Kerajaan turut menyediakan pelbagai tajaan biasiswa di bawah agensi dan kementerian seperti Majlis Amanah Rakyat (MARA), Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) serta Kementerian Pendidikan dan Kementerian Pengajian Tinggi untuk membantu penuntut meneruskan pengajian pada peringkat pendidikan tinggi yang memanfaatkan hampir 150,000 pelajar pada 2024. Pada masa yang sama, hampir 200,000 pelajar sekolah menengah turut menerima Biasiswa Kecil Persekutuan dengan setiap pelajar menerima bantuan antara RM840 hingga RM1,210 setahun.

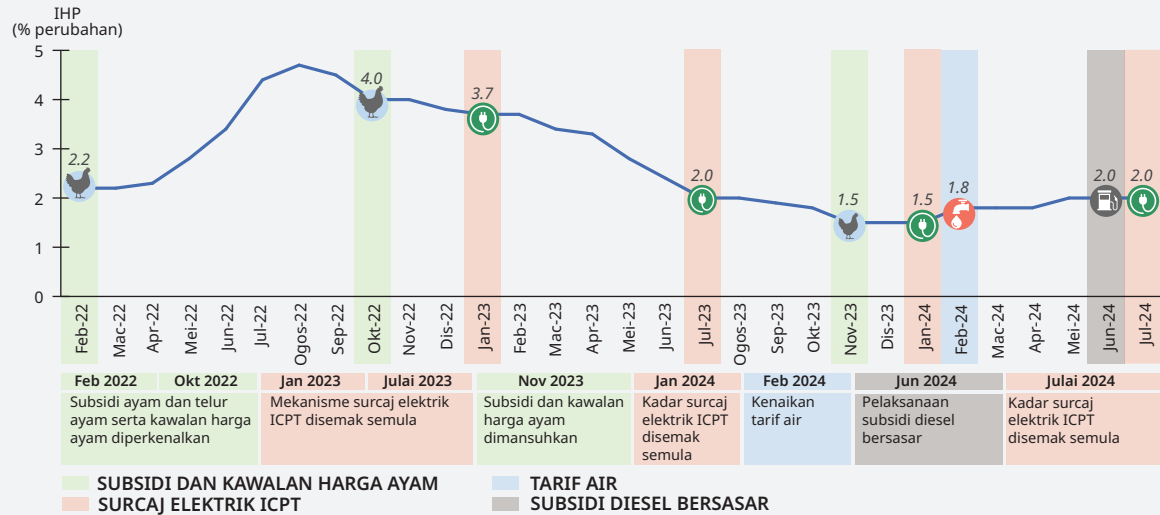
Program bantuan pendidikan yang komprehensif ini mencerminkan penyediaan peluang yang saksama kepada semua lapisan masyarakat untuk mendapatkan pendidikan yang berkualiti serta makanan yang berkhasiat. Program ini juga dapat menangani isu kekurangan zat makanan dan bantut dalam kalangan kanak-kanak.

Impak Penyasaran Semula dan Pengukuhan Subsidi kepada Inflasi

Peralihan daripada subsidi pukal kepada subsidi bersasar secara berfasa dengan memberi tumpuan kepada golongan yang memerlukan telah membantu mengurangkan tekanan inflasi kepada ekonomi. Rajah 5 menunjukkan kadar inflasi Malaysia dan program subsidi dari 2022 hingga 2024. Impak negatif susulan konflik Rusia-Ukraine terhadap ekonomi serta kenaikan harga makanan dan komoditi telah menyumbang kepada peningkatan kadar inflasi iaitu 4.7% pada Ogos 2022. Bagi menangani keadaan ini, Kerajaan telah meningkatkan subsidi ayam dan telur sebagai langkah mengurangkan kesan inflasi. Walaupun pelaksanaan ICPT secara berfasa dan penarikan subsidi dan kawalan harga ayam dilaksanakan pada 2023, kadar inflasi kekal sederhana seiring dengan kestabilan harga dunia. Kadar inflasi pada 2023 yang mencatat 2.5% adalah lebih rendah berbanding kadar inflasi global sebanyak 6.8%. Penyasaran subsidi diesel yang diperkenalkan pada Jun 2024 mempunyai kesan yang terkawal secara relatif terhadap inflasi dengan sebahagian besar disebabkan oleh subsidi untuk sektor perniagaan terpilih, bantuan tunai bersasar dan langkah yang lebih tegas dalam membendung pencatutan. Walau bagaimanapun, kesan penyasaran semula subsidi dijangka akan memberi kesan yang terhad kepada inflasi sehingga akhir tahun ini. Oleh yang demikian, inflasi keseluruhan dijangka kekal dalam unjuran rasmi iaitu antara 1.5% hingga 2.5%.

Pelaksanaan program bantuan tunai bersasar serta bantuan sosial yang lain seperti SARA, STR dan Budi MADANI telah mengurangkan impak penyasaran semula subsidi. Pertumbuhan stabil dalam penggunaan swasta yang dicatatkan dalam suku kedua 2024 menunjukkan perbelanjaan isi rumah kekal kukuh walaupun program penyasaran semula subsidi dilaksanakan.

RAJAH 5. Kadar Inflasi dan Pengukuhan Mekanisme Subsidi, 2022 – 2024

Sumber : Jabatan Perangkaan dan Kementerian Kewangan Malaysia

Melangkah ke Hadapan

Kerajaan akan terus meneliti dan menentukan perubahan dasar yang bersesuaian bagi penyasaran semula subsidi sebagai sebahagian daripada usaha berterusan untuk memperkukuh ekonomi dan memastikan kemampanan pengurusan fiskal. Walau bagaimanapun, penyasaran semula subsidi akan dilaksanakan secara berstruktur dan berfasa bagi mengurangkan kesan negatif yang mungkin berlaku ke atas sektor perniagaan dan rakyat. Walaupun langkah ini penting bagi melindungi golongan rentan melalui penyaluran semula sebahagian daripada penjimatan kepada program bantuan bersasar, Kerajaan juga perlu mengimbangi antara kemampanan fiskal jangka masa panjang dengan pengagihan sumber secara lebih efektif.

RAJAH 6. Keperluan Peralihan kepada Program Bantuan Sosial Bersasar

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

Bagi memastikan kecekapan mekanisme penyasaran semula subsidi, Kerajaan mengutamakan penggunaan inisiatif data raya untuk meminimumkan ralat pemasukan dan penyisihan serta melindungi kesejahteraan rakyat. Pembangunan sistem Pangkalan Data Utama (PADU) penting dalam menghasilkan pangkalan data berpusat dan tepat yang menghubungkan program penyasaran subsidi dengan kumpulan sasaran. Di samping itu, data yang dikumpulkan melalui sistem PADU boleh dimanfaatkan dalam mengenal pasti tahap pembangunan sosioekonomi negara dan membantu membangunkan senario dalam perancangan program Kerajaan. Langkah ini dapat menambah baik pelaksanaan dasar dan meningkatkan kebajikan sosial golongan rentan serta rakyat secara keseluruhannya.

Kerajaan juga sedang menilai semula keberkesanan program subsidi sedia ada memandangkan kaedah ini sering dikaitkan dengan ketidakcekapan, ketirisan dan herotan pasaran. Di samping itu, kecekapan dan keberkesanan program subsidi seperti subsidi diesel kepada nelayan perlu ditambah baik supaya selari dengan produktiviti dan mengekang penyalahgunaan diesel bersubsidi. Selain itu, kaedah pemberian subsidi sedia ada secara pukal telah menambah beban fiskal serta memberikan kesan kepada kemampuan Kerajaan untuk menyediakan peruntukan bagi projek pembangunan atau infrastruktur yang lebih utama yang dapat memacu pertumbuhan jangka masa panjang.

Dari perspektif makro, Kerajaan perlu terus melaksanakan pembaharuan struktur bagi mengukuhkan tahap produktiviti dan pendapatan rakyat supaya polisi intervensi subsidi dapat dikurangkan. Pembaharuan ini melibatkan pelaburan terhadap modal insan dan pembangunan kapasiti melalui penambahbaikan dalam pembangunan pendidikan dan tenaga kerja bagi melahirkan lebih ramai bakat mahir dan berdaya tahan. Oleh yang demikian, Kerajaan telah mempergiat inisiatif peningkatan kemahiran melalui TVET dan keusahawanan bagi membolehkan rakyat terutamanya golongan berpendapatan rendah memperoleh pendapatan wajar seterusnya berupaya meningkatkan kuasa beli. Kerajaan juga sentiasa meneliti semula penetapan kadar gaji minimum untuk menggalakkan kadar upah yang sepadan bagi menyokong usaha membasmi kemiskinan dan pematuhan kepada amalan perburuhan tanpa menjejaskan pertumbuhan ekonomi dan guna tenaga.

Dari perspektif fiskal pula, pengukuhan asas hasil dan pelaksanaan sistem percukaian yang lebih progresif, meluas serta cekap akan membolehkan Kerajaan membiayai program dan projek awam yang bermanfaat untuk rakyat terutamanya golongan berpendapatan rendah melalui pengagihan semula hasil yang disumbangkan oleh golongan yang berpendapatan tinggi ke program bersesuaian. Strategi ini termasuk memperluas asas hasil, menyemak semula ketirisan insentif percukaian, menangani insiden pelarian dan pengelakan cukai melalui pendigitalan seperti e-Invois dan memudah cara proses pemfailan cukai. Dalam mewujudkan ruang dan keanjalan fiskal, perbelanjaan yang lebih efisien penting bagi membolehkan sumber disalurkan semula kepada program dan projek yang mempunyai impak yang lebih tinggi.

Kesimpulan

Cabaran daripada perubahan demografi dan ketidaktentuan ekonomi global memerlukan penelitian yang rapi semasa Kerajaan merancang dasar fiskal. Justeru, Kerajaan komited dalam mengharmonikan tanggungjawab fiskal dengan kesejahteraan sosial melalui usaha yang seimbang dalam mengekalkan kemampuan kedudukan fiskal di samping memastikan keberkesanan program subsidi, insentif dan bantuan. Dalam hal ini, semakan semula subsidi pukal sedia ada akan diteruskan untuk memanfaatkan golongan yang memerlukan terutamanya isi rumah berpendapatan rendah dan sederhana di samping menangani ketirisan kepada golongan kaya, bukan warganegara dan perniagaan. Selain itu, Kerajaan bermatlamat untuk menggalakkan pembangunan inklusif, meningkatkan daya saing, menambah baik pengurusan sumber dan memastikan pembangunan mampan untuk rakyat melalui dasar fiskal yang fleksibel dan responsif dalam landskap global dinamik.

Rujukan

- Bank Dunia. (2022). *World Bank Open Data Tax Revenue (% of GDP)*. <https://data.worldbank.org/indicator/GC.TAX.TOTL.GD.ZS?end=2023&start=1972&view=chart>
- Kementerian Kewangan. (2024, Mei). *Soalan Lazim (FAQ): Budi INDIVIDU – Pemilik Kenderaan Diesel Persendirian*. <https://www.mof.gov.my/portal/ms/berita/soalan-lazim/budi-individu-pemilik-kenderaan-diesel-persendirian>
- Kementerian Kewangan. (2024, Mei). *Soalan Lazim (FAQ): BUDI AGRI-KOMODITI – Petani Kecil dan Pekebun Kecil*. <https://www.mof.gov.my/portal/ms/berita/soalan-lazim/budi-agri-komoditi-petani-kecil-dan-pekebun-kecil>
- Kementerian Kewangan. (2024, Ogos). *Soalan Lazim (FAQ) Mysubsidi Diesel – Syarikat Pengangkutan Awam Darat dan Pengangkutan Barangan Darat*. https://budimadani.gov.my/Download/Faq/FAQ_BayaranBalik.pdf
- Kementerian Kewangan. (2023, Oktober). *Ucapan Belanjawan 2024*. <https://belanjawan.mof.gov.my/pdf/belanjawan2024/ucapan/ub24.pdf>
- Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup. (2022, Disember). *Statistik Utama KPDN Suku Tahun Keempat 2022 Dikemaskini sehingga 31 Disember 2022*. https://www.kpdn.gov.my/images/2023/images/statistik-utama-kpdn-tahun-2022-st4_compressed.pdf
- Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup. (2023, Disember). *Statistik Utama KPDN ST4 – 2023 (Dikemaskini sehingga 31 Disember 2023)*. <https://www.kpdn.gov.my/images/2024/penerbitan/statistik-utama-kpdnhep-st4-tahun-2023.pdf>

Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia. (2022, Januari). *Soalan Lazim (FAQ) Sumbangan Tunai Rahmah (STR) 2024*. [https://bantuantunai.hasil.gov.my/Download/Faq/SOALAN_LAZIM_\(FAQ\)_SUMBANGAN_TUNAI_RAHMAH_STR_2024.pdf](https://bantuantunai.hasil.gov.my/Download/Faq/SOALAN_LAZIM_(FAQ)_SUMBANGAN_TUNAI_RAHMAH_STR_2024.pdf)

Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia. (2022, Disember). *Soalan Lazim Bantuan Keluarga Malaysia (BKM) 2022*. [https://bkm.hasil.gov.my/Download/Faq/FAQ_BantuanKeluargaMalaysia_\(BKM\).pdf](https://bkm.hasil.gov.my/Download/Faq/FAQ_BantuanKeluargaMalaysia_(BKM).pdf)

Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia. (2024, Ogos). *Soalan Lazim (FAQ) Sumbangan Asas Rahmah (SARA)*. [https://bantuantunai.hasil.gov.my/Download/Faq/SOALAN_LAZIM_\(FAQ\)_SARA2024_Final19012024_BM.pdf](https://bantuantunai.hasil.gov.my/Download/Faq/SOALAN_LAZIM_(FAQ)_SARA2024_Final19012024_BM.pdf)

Parlimen Malaysia. (2024, Jun). *Hansard Dewan Rakyat Parlimen Kelima Belas, Penggal Ketiga Mesyuarat Kedua, Bil.20. 24 Jun 2024*. <https://www.parlimen.gov.my/files/hindex/pdf/DR-24062024.pdf>

Sanghi, A., Teh Sharifuddin, S. B., Bandaogo, M. A. S. S., Chong, Y. K., Arulthevan, Y. N., Jing Wen, F. L., Reddy, R., Didier Brandao, T., Kuriakose, S., Ting, K. O. (2023). *Malaysia Economic Monitor: Expanding Malaysia's Digital Frontier (February 2023) (English)*. World Bank Group. <http://documents.worldbank.org/curated/en/099063502042320186/P179681008aa910db0bca9057d2dfa76bed>

Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara. (2024, Januari). *FAQ Umum bagi Pelarasan Tarif di bawah TSM*. <https://www.span.gov.my/document/upload/OthyU0u0pwQ2aRtHZlgNAXjKVqH505jB.pdf>

Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara. (2023). *Water and Sewerage Page Book | 2023 Peninsular Malaysia F.T. Labuan*. <https://www.span.gov.my//document/upload/jIwjECim0iMS30nzUjQq9iFZqNg0FpPf.pdf>

Suruhanjaya Tenaga. (2022, Disember). *Pelarasan Tarif Elektrik di Semenanjung bagi Tempoh 1 Januari 2023 hingga 30 Jun 2023*. <https://www.st.gov.my/contents/2022/Kenyataan%20Media%20-%20Pelarasan%20Tarif%20Elektrik%20di%20Semenanjung%20bagi%20Tempoh%201%20Januari%202023%20hingga%2030%20Jun%202023.pdf>

Suruhanjaya Tenaga. (2024, Julai). *Soalan Lazim (FAQ) Tuntutan bagi Tampungan Kos Imbalance Cost Passthrough (ICPT) di Semenanjung dan Wilayah Persekutuan Labuan oleh Pemegang Lesen Awam Pengagihan (LAP)*. <https://www.st.gov.my/contents/Faqtuntutanicpt.pdf>

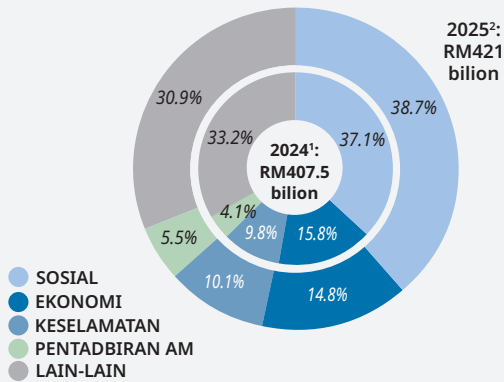
Teh Sharifuddin, S. B., Chong, Y. K., Sanghi, A., Bandaogo, M. A. S. S., Purnamasari, R. S., Wai-Poi, M. G., Rodriguez Takeuchi, L. K., Dornan, M. S., Binti Jasmin, A. F., Wan, Y. S. (2023). *Malaysia Economic Monitor: Raising the Tide, Lifting All Boats (October 2023) (English)*. World Bank Group. <http://documents.worldbank.org/curated/en/099100623063032359/P5008500d5060903a093a202e1acb060174>

Tenaga Nasional Berhad. (2024). *ICPT – BM Butiran-butiran Penting*. <https://www.tnb.com.my/faq/icpt-bm>

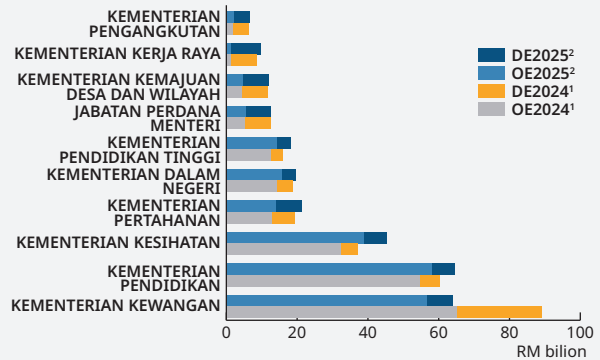
Tenaga Nasional Berhad. (2023, Julai). *Implementation of Imbalance Cost Pass-Through (ICPT) Rates for the Period of 1 July 2023 to 31 December 2023*. <https://www.mytnb.com.my/announcements/entry/implementation-of-imbalance-cost-pass-through-icpt-rates-july-december>

Tenaga Nasional Berhad. (2023, Disember). *Retargeting of Electricity Subsidies for The Period 1 January to 30 June 2024*. <https://www.mytnb.com.my/announcements/entry/enhancement-of-the-green-electricity-tariff-and-new-premium-subscription-rate>.

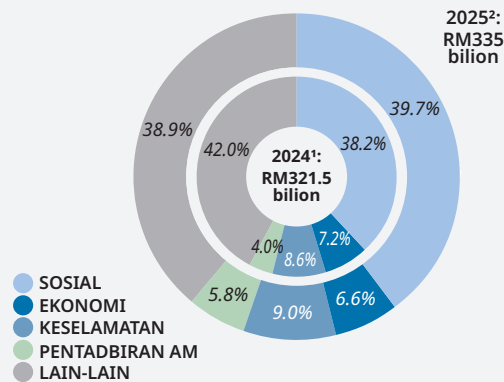
RAJAH 3.1. Jumlah Perbelanjaan mengikut Sektor

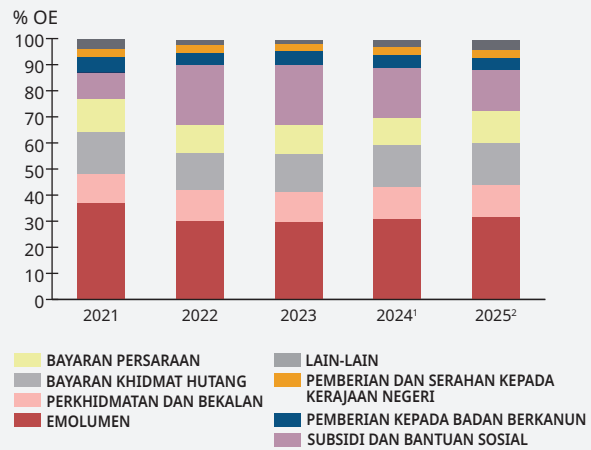
RAJAH 3.2. Jumlah Perbelanjaan mengikut Kementerian dan Agensi

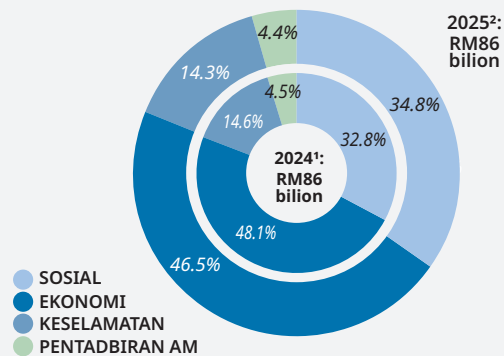
RAJAH 3.3. Perbelanjaan Mengurus mengikut Sektor

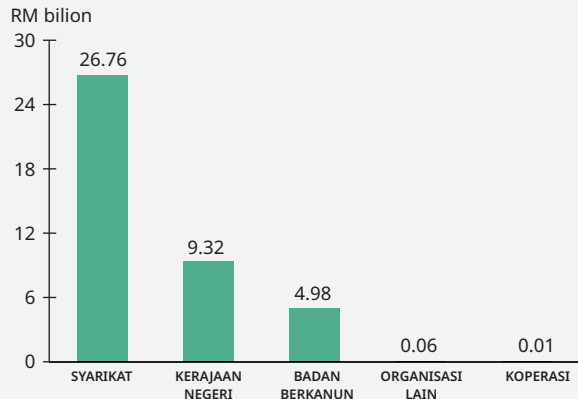
RAJAH 3.4. Perbelanjaan Mengurus mengikut Komponen

RAJAH 3.5. Perbelanjaan Pembangunan mengikut Sektor

RAJAH 3.6. Pinjaman Boleh Dituntut Persekutuan mengikut Penghutang³

¹ Anggaran disemak
² Anggaran belanjawan tidak termasuk langkah Belanjawan 2025
³ Jumlah terkumpul sehingga akhir 2023
 Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia